

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Orationibus lacvlatoriis Libri IV. Ascetici, Seu ad exercitationem spectantes

Balinghem, Antoine de

Antverpiae, 1618

Cap. XIX. Responsio ad eos qui queruntur defectum attentionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51085](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51085)

gendo transegi. Idem mihi modò animus, voluntas eadem, licet non factum idem: sed id est supra vires. Hoc attende, ô Domine, placeat tibi desiderium meum, illo contentus esto modo, cum aliud nequeam præstare. Facillima est eiusmodi praxis, nec meriti minoris, magnòque fanè solatio futura iis, qui præ spiritus ariditate, cælestiumq; inopiã voluptatum eum tenere non possunt orandi cursum, quem optarent, quemq; sibi initio propoluerant.

CAPUT XIX.

Responsio ad eos qui queruntur defectum attentionis.

NON paucis id vsu venire certum est quod de se ipse querebatur David, & psal. 38. cor meũ dereliquit me. Neque tamẽ 13. omnibus id contingit quod de se prædicat. Inuenit 2. Reg. 7. v. 27. seruus tuus cor suũ vt oraret te oratione hac: Adeò procliuẽ est animo distrahi diffipariq; in varia, adeoq; difficile vel ad breue tempus colligere sese, cogitationesq; suas omnes ad interiora atque ad Deum solum intuendũ reuocare. Nihilominus Sanctorum Patrum auctoritate, ipsaq; ratione constat, oranti imprimis enitendum, vt sibi sit ipse præsens. Valde enim indecens est, inquit

Lib. de inquit S. Bonaventura, vt quis cum Deo lo-
 perfect. quatur ore, & aliud meditetur corde. In qua
 vitæ c. 5. sententiam ita D. Cyprianus. Segnitia est a-
 Lib. de lienari & capi ineptis & prophanis cogita-
 oration. tionibus dum Dominum deprecaris. Orabo
 1. Cor. spiritu, orabo & mente, psallam spiritu psal-
 14. lam & mente; si enim orem lingua, mens
 mea sine fructu est, inquit D. Paulus. Ar-
 Isa. 29. guuntur item à Propheta Iudæi inertia, quin
 etiam impietatis, quòd labijs Deum hono-
 rarent, ab eo autem longè esset cor eorum,
 Enarra- dicant labia quod habet cor inquit D. Au-
 tionē ad gust. & D. Bernardus præscribit plus orandū
 psal. 39. medullis cordis quàm labijs oris. Immo verò
 Sermon. tantam exigit ab orante attentionem ad id
 13. in quod agit, vt ne pia quælibet inter orandum
 Cântica. velit cogitari, si ad rem præsentem nihil fa-
 ciunt, alienaque sunt ab oratione, quæ in
 manibus est. Salubria, inquit, sunt, sed mini-
 mē illa salubriter inter psallendum reuolui-
 tis: spiritus enim sanctus illa hora gratū non
 recipit, quidquid aliud quàm debes, negle-
 Lib. 22. cto eo quod debes obtuleris.] His accedat
 moral. D. Gregorius. Vera, inquit, postulatio non in
 9. 18. oris est viribus, sed in cogitationibus cordis.
 Valentiores namque voces apud secretissi-
 mas aures Dei non faciunt verba nostra, sed
 desideria, si enim æternam vitam ore peti-
 mus, nec tamen corde desideramus, clamante-
 res tacemus: si verò desideramus ex corde
 etiam

etiam cum ore conticescimus tacentes clamamus.] Hæc Gregorius.

Verùm non est quòd quis immoderatè angatur ob hæc & huiusmodi sanctorum Patrum testimonia, quæ facilem ex modò dicendis habere possunt interpretationem. Bipartitò diuiditur à Theologis attentio (vt ceteras eius omittam diuisiones) altera est actualis, altera virtualis: ac priorem non semper necessariò requiri, sufficereq; posteriorem communi Doctorum sensu receptum videtur: cuius ratio ea esse possit; quòd priori quidem attentioni necessaria sit actualis animi applicatio cognitioq; & cogitatio, de oratione vel de Deo (vt fusiùs ab ijs explicatur) fit autem non rarò vt hominis dum voce orat animus, ita præter voluntatem & naturali quadam incogitantia distrahatur, vt nullam huiusmodi habeat cogitationem: Atqui si voluntatis absit consensus, nullam in partem peccabit: ad vitandum igitur peccatum non erit opus hæc attentio.

Altera quidem attentio omnino à vera oratione abesse nequit, sed ea perfacilis est, qui enim ad orandum se confert omninoq; statuit, ac proponit animum attendere, in eoq; proposito constanter perseuerat (vtiq; virtute) neq; illud retractat, neque reuocat (aut actualiter, aut interpretatiuè, vt loquuntur,

Bb

spon-

spontaneâque negligentiâ) is sanè & verè dicitur & est attentus virtualiter. Et quamvis (vt verè Caietanus) velle attendere non re ipsa & facto attendere, est tamen attendere quoad propositum ac votum. Atque huiusmodi voluntas, quantum est ex parte hominis, est moralis causa efficiens attentionis. Quocirca quoad huiusmodi voluntatem existit, censetur etiam durare attentio, non quæcumque sed virtualis, & moralis. Quam autè minimo conatu possit ab homine (Dei quidem præsidio quod numquam abest) huiusmodi attentio adhiberi, in confesso est.

Et sanè ad suauem Dei spectabat providentiam, cuius oculi sole lucidiores videntur imperfectum nostrum, non imponere hominibus iugum ita graue, & onerosum, ac eoque exigere quod vix præstari possit. Attendere autem actualiter (verba sunt P. Sorres) & sine distractione est moraliter impossibile, vt plurimum loquendo de hominibus, iuxta illud psalmi: Cor meum dereliquit me, hæc vir doctissimus. Qui item eadem ratione confirmat orationis fructus (de quibus nobis infra disserendum) etiam ab actuæ actuali attentione colligi, ad idque factum esse virtuale. Quis enim credat Deum, cuius natura bonitas, qui que diues est misericordiâ, paratiorque ipse ad dandum, quam mortales ipsi ad recipiendum: conditionem

Dereliquit me.
rom. 2.
Lib. 3.
de orat.
c. 5.
Psal. 38.

tionem ab orante quam prestare non possit, exegisse? quaque non prestita, esset inanis atque infructuosa eius oratio?

Quis enim quaeso mortalium phantasiam suam valeat intra praescriptos rationi fines continere? aut, ut loquitur Bernardus, irruentia corporearum imaginum phantasmata quae suppeditant vel sensus egens vel cura pungens, vel culpa mordens amouere? sed quis non experitur illud Augustini. *Plerumque, inquit, orationes impediuntur varijs cogitationibus, ita ut vix stet cor ad Deum suum: & vult se tenere ut stet; sed quodammodo fugit a se nec inuenit cancellos quibus se includat, aut obices quibus retineat auolationes suas, & vagos quosdam motus suos. Vix occurrit vlla stabilis oratio inter multas orationes.]* Hæc Augustinus. Quæ ita quotidiana sunt, ut vsu ipso, quam vilo sermone notiora sint.

His autem subiicit idem Augustinus, quæ se prodat Dei bonitas in eiusmodi erraticis orationibus tolerandis. Et tolerat inquit corda precantium Deus, & diuersas res cogitantium, omitto dicere & noxias aliquando, & peruersas & inimicas Deo. Porro quæ magna est Dei misericordia dicamusei. Iucunda animam serui tui, quoniam ad te Domine animam meam leuauit. Et quomodo eam leuauit? quomodo porui,

Bb 2 quo-

Serm.
23. in
Cant.

Citatur
à Blosio
c. 3. mo-
nialis
spiritu-
alis.

quomodo tu vires dedisti.] ita Augustinus.

Quibus quidem non parum erigitur eorum animus, qui variis inter orandum tamquam in alto iactati cogitationum procellis nusquam consistere, nusquam quiescere possunt. Sed videndum ne nobis excidat Blossius, qui ex paulo antè commemoratis verbis Augustini hæc colligit non minori quam superiora solatio futura orantibus. Igitur inquit, qui bonæ voluntatis est non perturbetur inordinatè propter instabilitatem cogitationum suarum, sed placidè faciat quod in se est dum orat, & humiliter patienter quæ perseveret, ita enim Deo plurimum acceptus erit.] Quod ipsum probat fortissimo argumento, diuinâ scilicet auctoritate. Hinc, inquit, B. Gertrudem edocuit Dominus, quod cum quispiam orando, meditando, contemplando sanctè dirigit mentem & cogitationes suas in Deum, tunc antethronum gloriæ præsentat Deo quasi speculum miri splendoris, in quo Dominus bonorum omnium immissor imaginem suam iucundissimè speculatur. Et quando homo propter impedimenta, cordisque instabilitatem maiori difficultate hoc facit, quanto grauius & patientius laborat, tanto speculum illud in conspectu venerandæ Trinitatis, omniumque Sanctorum venustius atque ornatus apparet, sed in adhibenda attentio-

ne cauenda est nimia vehementia, ne caput lædatur & spiritus impediatur.

Maneat igitur, actu & re ipsa non necessario oranti attendendum, satis est vt virtute modo superius explicato. Neque aliud volunt allata Sanctorum Patrum testimonia. Verùm quia actualis attentio eximios parit fructus, oranti suauiter ad eam enitendum est. Suggestam in eum finem quibus ad eam rem præsidii utebatur P. Petrus Faber, qui quamquã sæpe Principum tereret limina, quibus & erat longè gratissimus, secum nihilominus religiosæ solitudinis secretum assiduè circumferebat. Inter psalmum & psalmum (inquit Orlandinus) breuem quãdam orationem raptim iaculabatur ad Deum, cuius generis erat illa solemnitas ac frequens: Pater cælestis da mihi spiritum bonum, qua in prece totis scilicet missa præcordiis, sensit ad reuocandam & colligendam mentem multum latere præsidij.

Lib. 3.
historiæ
Societ.
IESV.

Interdum decies augustissima IESV & eius matris nomina piè ad horas singulas orandi canonicas appellabat, vt ad memoriã decem illa sibi redigeret & in psalmis spectanda proponeret. Primum vnã Dei gloriam, deinde sanctorum honorẽ, tum incrementa iustorũ, postea liberationem eorum qui noxis essent implicati mortiferis, adhæc rei Catholicæ progressionẽ, mutuam etiam inter Principes

B b 3 Chri-

Christianos pacem, atque concordia. Denique leuationem eorum, quos ea ipsa hora, vel dolor aliquis perfoderet corporis, vel animæ sollicitudo perederet, vel aduentantis mortis horror inuaderet, vel purgans apud inferos ignis exureret. Hæc ille decem ad horæ cuiusque canonicæ carmen, piè sanctèque recolebat. His mentem lubricam ne quæ efflueret cohibebat.

Nec verò illa ad comparandam attentionem minùs efficax ratio erat, quod in inchoandis iisdem canonicis horis, in acerbissimos Christi cruciatus, indignamque necem, suæ mentis figebat aspectum, & ut canendo, psallendoque progrediebatur, ita in reputandis acrioribus eius pœnis, atque doloribus procederet. Et quod suos olim Monachos Basilius monuit, ideo mentis gigni in oratione desidiam, quia non satis præsens Dei numen agnoscitur, id Faber etiam suo usu didicit, & scriptis monuit, ad coërcendam in orationibus mentem valere plurimum si quis Deum, Dei que Angelum præsentem agnoscat, qui quemadmodum in precatione se gerant, animaduerrant. Itemque stantem ex aduerso malum angelum, qui quo plures habeat ad accusandum anfas, inuido curiosoque oculo cuncta eius obseruet & rimetur errata. Hæc & alia plura, quæ commodiùs alibi commemorabuntur,

Regulis
bre. q.
21.

tur, factitabat P. Faber, quæ quidem de longioribus orationibus dicta, proportione ad hæc nostras breuiiores accommodanda sunt. Sequitur vt absolutis iis, quæ ad earum frequentiam, aliisque eodem spectantibus pertinent, quo eas loco, quoque situ exerceri oporteat differamus.

CAPUT XX.

Quis locus breuioribus hisce orationibus sit adhibendus.

MONET S. Paulus nullum omnino locum ab oratione vacare debere. *Volo vos orare in omni loco.* In quæ verba ita Anselmus. In omni loco orandum est, quia Deus vbique est. His consentaneè scribit Chrysostomus. Neque (inquit) mihi dicat quispiam quod nequit homo secularis affixus foro, continuè per diem orare, & ad Ecclesiam concurrere. Potest enim & quàm facillimè. Nam licet in Ecclesiam non sit facile concurrere, illic ante fores constitutus, & affixus tribunali potest orare. Et hoc multi fecere frequenter, & intus clamante magistratu comminante, contendente, furente, pro foribus stantes signo muniti, & pauca verba per cogitationem orantes, (en tibi orationes nostras iaculatorias) ingressi muta-

1. Tim. 2

Homil. 79. ad populū.